

Novi izvještaj DPC-a

DODIK NAKON SECESIJE KRIMA UMALO PROGLASIO NEZAVISNOST RS-a?

Prema zapadnim diplomatskim izvorima, ruska aneksija Krima je ohrabrla predsjednika Republike Srpske da razmisli o konkretnim koracima koji bi rezultirali dugo najavljenom secesijom i to uz rusku podršku. Da li će zbog toga NATO-trupe sa Kosova biti prebačene u BiH?

Piše: **Vuk Bačanović**

Dok ekonomisti, kao Stephen H. Roach i J. Bredford Delong, upozoravaju da SAD-u i EU prijeti nova etapa recesije, koja vodi u kobno "stanje D", tj. ekonomsku depresiju, a ruski predsjednik oštrom retorikom nastoji olabaviti omču zapadnih sankcija i očuvati što je više moguće ukrajinskih teritorija u ruskoj orbiti, autori novog izvještaja Savjeta za demokratizaciju politike (DPC) Bodo Weber i Kurt Bassuner tvrde da bi se utjecaj Rusije mogao protegnuti ozbiljnije na Balkan. Štoviše, u izvještaju pod imenom *Zapadni Balkan i ukrajinska kriza - promjena američke i evropske politike* stoji da ruski ekonomski utjecaj u Srbiji, a posebno u Republici Srpskoj, dugoročno ne isključuje imperijalističke ambicije. Najšokantniji dio je onaj o ponašanju predsjednika Republike Srpske Milorada Dodika u odnosu na druge političare u regionu: "Države zapadnog Balkana su različito reagovale na ukrajinsku krizu. Crna Gora se u potpunosti svrstala uz evropsku politiku naspram Rusije, uključujući uvođenje sankcija.

Vučić spriječio secesiju?

Vlada je preuzeila rizik prekida sa svojim historijskim save-

znikom Srbijom potiskujući tradicionalni proruski sentimenat u dijelovima svoje političke elite i društva. Pa ipak, ova je država ostala bez nagrade kojoj se nadala: odobravanju pristupa NATO-u na septembarskom samitu u Walesu. Razlog odluke NATO-a ostaje nejasan. U Bosni i Hercegovini je ukrajinska kriza lokalnim političkim faktorima omogućila osnovu za osvježavanje postojećih pozicija. Prema zapadnim diplomatskim izvorima,

koji je Banjoj Luci uskratio podršku ukoliko izvrši takav potez."

Koliko je ovo moguće, s obzirom na geografsku udaljenost Rusije i okruženost RS-a Hrvatskom i bošnjačkim dijelovima Federacije BiH koji na ovakav potez ne bi gledali nimalo blagonaklono, s obzirom da predstavljaju direktno kršenje Dejtonskog mirovnog sporazuma? Autori rusku političku moć u regionu objašnjavaju energetskim projektima kao što je Južni tok, gasovod koji bi, zaobišavši Ukrajinu, dovodio ruski gas u Evropu i to linijom Anape (južna Rusija), zatim po dnu Crnog mora (kroz turske teritorijalne vode), do Varne u Bugarskoj gdje bi se granao u dva pravca, jedan preko Grčke do Italije, a drugi preko Srbije i Mađarske do Austrije (sa jednim od krakova, koji bi, moguće, ulazio u BiH, to jest u RS). "Moj interes je da Srbija bude centar regionala, tranzitni region, da Srbija bude zemlja koja će zahvaljujući svojoj georelativnoj poziciji ostvariti prihode. A zašto bi Nemačkoj bilo u interesu da zaustavi izgradnju Južnog toka kroz Srbiju? Nemačka je pored Turske najveći potrošač gasa, Berlin ima fantastične odnose s Moskvom, Nemačka ima Severni tok", izjavila je nedavno u intervjuu za

Prema zapadnim diplomatima, London je, uz podršku Washingtona, počeo sa planovima za nepredvidene situacije. Ovo bi moglo uključivati ponovno stupanje na snagu Aneksa 1 Dejtonskog sporazuma, a to je odgovornost NATO-u. U scenariju ruskog veta, NATO-trupe trenutačno raspoređene u misiji KFOR-a na Kosovu bi mogle biti prebačene u BiH

ruska aneksija Krima je ohrabrla predsjednika bosanskohercegovačkog entiteta Republika Srpska, Milorada Dodika, da razmisli o konkretnim koracima koji bi rezultirali dugo najavljenom secesijom i to sa ruskom podrškom. Prema ovim izvorima, ovakav je razvoj događaja spriječila akcija srpskog premijera Aleksandra Vučića

beogradski *Nedeljnik* ministarka energetike Srbije Zorana Mihajlović.

Okončanje mandata EUFOR-a?

Iako je Srbija poentirala da neće odustati od izgradnje gasovoda, ranije opstrukcije koje su se dogodile u Bugarskoj (zbog naloga Evropske komisije da se izgradnja mora odložiti do usklađivanja sa evropskim propisima) bi početak radova mogli odgoditi za proljeće 2015., što bi Evropljanima moglo ostaviti prostora za manevrisanje. U Izvještaju o tome stoji sljedeće: "Zvaničnici iz različitih država članica EU su ujedinjeni u mišljenju da će, kao posljedicu ukrajinske krize, Rusija nastaviti sa

igranjem svoje uloge konzistentnog ometača zapadne politike u Bosni." Kako će se to raditi? Autori tvrde da bi Rusija mogla blokirati produžetak mandata EUFOR-a u Vijeću sigurnosti UN-a, koristeći podijeljenost Britanije i Njemačke po tom pitanju. "Nažalost, nije nerealno očekivati da će članice EU, kao što su Francuska, Njemačka i Italija, podržati ovakav korak. Na promociji takvoga stava se već uveliko radilo unutar same EU. Kao što je to autorima objasnio jedan njemački diplomata, Berlin je načuo 'glasine' o takvom ruskom potezu, ali 'ne vidi indikacije prema kojima je to istinito, jer kakve bi Rusija od toga imala koristi?' U isto vrijeme je ovaj diplomata priznao 'da sve da Rusi-

U Bosni i Hercegovini je ukrajinska kriza lokalnim političkim faktorima omogućila osnovu za osvježavanje postojećih pozicija

Milorad Dodik i Vladimir Putin

ja i stavi veto na produžetak mandata EUFOR-a, to ne bi promjenilo jasnu poziciju Berlina u tom pogledu, a to je da više ne vidimo potrebu za EUFOR-om." Pa ipak, autori smatraju da druge članice EU neće biti tako hladne po ovom pitanju, prvenstveno Velika Britanija. "Oni vide potencijalni sigurnosni rizik ukoliko se dugoročna bosanskohercegovačka institucionalno-politička blokada održi, te rусki izazov uzimaju daleko ozbiljnije.

Prema zapadnim diplomatskim, London je, sa podrškom Washingtona, počeo sa planovima za nepredviđene situacije. Ovo bi moglo uključivati ponovo stupanje na snagu Aneksa 1 Dejtonskog sporazuma, a to je odgovornost NATO-u. U scenariju ruskog veta, NATO-trupe trenutačno raspoređene u misiji KFOR-a na Kosovu bi mogle biti prebačene u BiH. Nova geopolitička realnost otkriva sve potencijalne opasnosti koje proizlaze iz zapadne podjele Bosne. Ukoliko bi Rusija blokirala produženje mandata EUFOR-a, a Berlin bude ometao plan Londoona po pitanju NATO-a, Njemačka će djelovati konzistentno svojoj trenutnoj politici prema Bosni i Hercegovini. Ovo bi poslalo opasne signale Moskvi i Banjoj Luci, koji bi ohrabrili vodstvo Republike Srpske da krene ka secesiji, što bi moglo imati vrlo teške posljedice." Kako bi se ovo preduprijeđilo, Bassuner i Weber smatraju da je potrebno sačiniti sveobuhvatnu politiku prema regionu, a koja bi ograničila kapacitete Moskve da ometa i potkopava zapadne interese. Ova bi udružena zapadna strategija morala uključivati sljedeće elemente: kredibilnu poziciju sa koje bi se rješavale sigurnosne prijetnje širom regiona, uključujući sigurnosne poluge koje omogućuju aspiracije za članstvo u NATO-u, a zatim daljnji razvoj pristupa proširenja EU, kako bi se osiguralo puno usklađivanje sa Zajedničkom inostranom i sigurnosnom politikom EU (CFSP), kao i razvoj zajedničke energetske politike koja uključuje i zemlje kandidate za članstvo u NATO-u i EU. Autori studije, doduše, nisu naveli diplomatski izvor koji im je otkrio Dodikove navodne planove, ali jedno je jasno, a što je jasno i svakom malom djetetu, nove geopolitičke prilike znače i nove mikropolitičke šanse. ■